

Notitie behandeling voorjaarsnota 2023 en begroting 2024

Vraagstelling:

Ervan uitgaande dat we de behandeling van de voorjaarsnota en de begroting dé hoofdmomenten zijn in het politieke en bestuurlijke besluitvormingsproces, bespreken we de volgende vragen:

- a) Hoe kan de voorbereiding en de behandeling van de voorjaarsnota en de begroting efficiënter en meer doelmatig ingericht worden?
- b) Hoe maken we de behandeling en besluitvorming rondom de voorjaarsnota en de begroting transparant en zonneklaar voor alle betrokkenen (inwoners, raad, college, ambtenaren, media).
- c) Hoe kunnen we inwoners, organisaties en bedrijven waar mogelijk beter betrekken bij de behandeling van de voorjaarsnota en/of de begroting?

Inleiding

Het is wettelijk verplicht voor de gemeente om in het kader van de P&C-cyclus elk jaar in ieder geval een begroting en jaarrekening te maken. Ter voorbereiding van de begroting wordt er door gemeenten een kadernota opgesteld, door veel gemeenten ook wel de voorjaarsnota genoemd. Ook wordt wel gesteld dat de voorjaarsnota de (financiële) bijsturing op het lopende begrotingsjaar bevat en de kadernota de (financiële) bijsturing op de lopende meerjarenbegroting bevat.

Voorjaarsnota

Wat gaan we het komende jaar doen met het gemeentegeld? Daar geeft de (kader- of) voorjaarsnota een antwoord op. Met behulp van de laatste jaarrekening wordt eerst de huidige financiële situatie van de gemeente onder de loep genomen. Daarna worden de nieuwe prioriteiten bepaald. Het college van burgemeesters en wethouders stelt op basis van deze prioriteiten een eerste versie van de nota op. Vervolgens is de gemeenteraad aan de beurt. De raad kan wijzigingen voorstellen (amendementen) en nieuwe voorstellen (moties) doen.

Het college werkt dit dan weer uit tot een begroting. Bij de begroting worden in principe alleen nog beperkte bijstellingen gedaan binnen de eerder afgesproken kaders. De behandeling van de voorjaarsnota is dus het moment voor de raad om wijzigings- en bijstellingsvoorstellen te doen. Hiervan wordt nog niet altijd optimaal gebruik gemaakt.

Begroting

De gemeentebegroting is het document op basis waarvan de raad het college machtigt (autoriseert) om geld uit te geven. Ook stelt de raad vast op welke wijze het geld moet worden besteed (allocatie).

Bij de jaarlijkse behandeling van de begroting gaat het dus om het vaststellen van de budgettaire voorwaarden en ruimte voor het kunnen uitvoeren van alle taken waarvoor door de raad gekozen wordt, dan wel die door hogere overheden en wetten worden opgelegd. Ook op dit moment kan de gemeenteraad nog komen met wijzigingsvoorstellen (amendementen) en opdrachten (moties).

Veel gehoorde verzuchting van de organisatie is het aantal vragen dat gesteld wordt bij de voorbereiding van de begroting. En de raad vindt dan weer op zijn beurt dat de beantwoording op zich laat wachten en soms wat summier is.

Een andere verzuchting is dat de Begrotingsraad vooral een lange zit is, voor de raad zelf en ook voor de publieke tribune. Dat in 2022 de vergadering in de middag begon, werd overigens als prettig ervaren.

Het voorlezen van de algemene beschouwingen is een vrij statisch, weinig interactief, voorleesmoment. Fracties weten (doorgaans) niet van elkaar wat ze gaan zeggen en dat bemoeilijkt een inhoudelijk debat op hoofdlijnen. Schorsingen worden dan gebruikt om toch even af te kunnen stemmen. Voor inwoners is dit lastig te volgen en het kan wellicht een verkeerde indruk geven (niet transparant).

Voorstel voor een voorbereidings- en behandelprocedure

Voorbereiding en behandelprocedure voorjaarsnota

- De voorjaarsnota op **13 juni 2023** aangeboden aan de raad.
- Op dinsdag **27 juni 2023** vindt een benen-op-tafel-sessie plaats waarbij de fracties hun technische vragen kunnen stellen aan de betrokken beleidsambtenaren.
- Op dinsdag **4 juli 2023** vindt behandeling plaats in de commissie Bestuur en Samenleving.
- Op donderdag **13 juli 2023** vindt dan besluitvorming plaats in de raadsvergadering.

Wat erover voorbereiding en behandeling van de voorjaarsnota gezegd kan worden, is dat de gemeenteraad er vooral op bedacht zou kunnen zijn dat dit HET moment is om bij te sturen en wensen, opdrachten mee te geven aan het college. Wanneer de raad namelijk dit moment aangrijpt, kunnen die wensen en bijstellingen worden meegenomen in de voorbereiding van de begroting.

Uw raad kan door middel van vragen, wijzigingsvoorstellen (amendementen) en nieuwe voorstellen (moties) flink wat invloed uitoefenen. Bovendien geeft de voorjaarsnota ook een beeld van de huidige financiële situatie van de gemeente.

De behandeling van de voorjaarsnota is een half jaar na de vaststelling van begroting van het vorige jaar. Het biedt dus ook informatie over ontwikkelingen die zich in het afgelopen half jaar hebben voorgedaan. Op die manier kun je dus plannen tijdig bijstellen als bijvoorbeeld bezuinigingen niet gehaald gaan worden of er juist geld te kort is voor bepaalde zaken. Daarmee kan u als raad grote invloed uitoefenen op de plannen voor het komende jaar.

Kortom, de huidige voorbereiding en behandeling van de voorjaarsnota voldoet aan een ieders wensen. Echter het is aan de raad zelf om dit bijstellingsmoment optimaal te benutten.

Vorbereiding en behandelprocedure begroting

Wat betreft de voorbereiding van de begroting is in 2022 gekozen voor een besloten benen-op-tafel sessie. De fracties konden financieel technische vragen en technische vragen over de verschillende beleidsterreinen indienen bij de griffier. De griffier stuurde deze vragen door naar de sectordirecteuren. En binnen de daarvoor afgesproken termijn kregen de fracties de beantwoording schriftelijk terug via de griffier. De schriftelijke beantwoording werd met de gehele raad gedeeld.

Bij de benen-op-tafel sessie waren naast de ambtelijke vertegenwoordiging van financiën ook andere beleidsdirecteuren aanwezig. Tijdens deze avond werd de beantwoording van de technische vragen doorgenomen en kon daarop worden doorgevraagd.

De meer politieke vragen konden bij de griffier ingediend worden en deze stuurde de griffier naar het college. Ook voor deze vragen was een beantwoordingstermijn afgesproken. De vragen met beantwoording zijn als 'schriftelijke vragen' in Ibabs gezet, waardoor deze openbaar waren.

Grootste struikelblok hierbij was vorig jaar het grote aantal vragen die de organisatie te verwerken kreeg.

Voorgestelde wijze van behandeling begroting:

Vorbereiding

- Op **12 september 2023** ontvangen de fracties de begroting. De raadsleden willen de begroting en de voorjaarsnota in print. Dat betekent 15 exemplaren.
- Tot uiterlijk **21 september 2023** kunnen de fracties hun financieel technische vragen en technische vragen over andere beleidsterreinen indienen bij de griffie. Hiervoor wordt een aangeleverd format gebruikt. De begroting bestaat uit 6 programma's en 8 paragrafen. Voorstel is ernaar te streven dat per fractie maximaal 25 vragen worden gesteld. De vragen komen centraal binnen via één persoon van de fractie.
- Op **21 september 2023** stuurt de griffie deze vragen door aan de directeuren.
- Op **28 september 2023** ontvangen de fracties de schriftelijke beantwoording van hun vragen. De vragen en antwoorden worden gedeeld met alle fracties en worden in iBabs geplaatst.
- Politieke vragen aan het college kunnen eveneens schriftelijk gesteld worden tot uiterlijk **21 september 2023**. Beantwoording komt dan uiterlijk 28 september 2023. Ook deze vragen worden in een format geplaatst. De politieke vragen worden gedeeld met alle fracties. Politieke vragen worden gezien als schriftelijke vragen en worden dus sowieso gedeeld. De vragen en antwoorden worden eveneens in iBabs geplaatst.
- Op **3 oktober 2023** vindt een Benen-op-tafel sessie- plaats (intern beraad). Bij de benen-op-tafel sessie zijn naast de ambtelijke vertegenwoordiging van financiën ook andere beleidsdirecteuren aanwezig. Tijdens deze avond kan de beantwoording van de technische vragen worden doorgenomen en kan daarop door worden gevraagd.

Let op: het gaat om technische vragen. Dit zijn vragen die door ambtenaren kunnen worden beantwoord.

- Er wordt op **25 oktober 2023** nog een extra mogelijkheid geboden aan de fracties om hun technische vragen te stellen aan de ambtelijke organisatie. Fracties geven uiterlijk **23 oktober 2023** bij de griffie aan over welk(e) beleidsterrein(en) zij vragen hebben. Deze vragen en antwoorden zijn enkel bedoeld voor de desbetreffende fractie en worden niet gedeeld.

Besluitvorming

Besluitvorming vindt plaats in de raadsvergadering van woensdag 8 november 2023.

Algemeen

- Moties en amendementen worden maandag **6 november 2023** bij de griffie aangeleverd.
- Indien toetsing van de moties of amendementen gewenst is, is tijdige aanlevering van belang.
- Moties en amendementen worden met alle fracties en college gedeeld via de griffie, tenzij anders aangegeven door de betreffende fractie.

Behandelwijze begroting in de raad verloopt als volgt:

- o Het woord wordt gevoerd in volgorde van grootte van de fracties of wordt bepaald door het lot (burgemeester trekt nummer);
- o 1^e Termijn – Algemene beschouwingen
  - 13.00 -14.00 uur elke fractie krijgt 15 minuten de tijd om haar standpunten en visie voor de gemeente Boekel weer te geven en moties en amendementen in te dienen.
  - 14.00-14.20 uur schorsing.
- o 2^e Termijn
  - 14.20 uur – 15.20 uur fracties krijgen de gelegenheid om op elkaars standpunten, visie en eventueel ingediende moties en/of amendementen te reageren.
  - 15.20 – 15.40 Schorsing
  - 15.40 – 16.40 uur reactie college op algemene beschouwingen en moties en amendementen.
  - 16.40 – 17.00 Schorsing
- o Besluitvorming
  - 17.00-17.30 uur laatste reacties fracties en college
  - 18.00 uur besluitvorming amendementen, moties, (geamendeerde) begroting.

Gezamenlijk diner.